

Ako nakupovať

Ako sa pripraviť na nákup, Ako sa zorientovať v obchode,
Ako sa rozhodnúť, Ako zaplatiť...

Postrehy, tipy a aktivity zozbierané počas komunitných stretnutí v PSC Impulz
realizovaných vďaka projektu
Spoločne za prijatie – za život bez znevýhodnenia.

Miroslava a Rastislav „Fanto“ Ollé

2015

1. AKO SI NAPLÁNOVAŤ KOMUNITU

Úvod komunity

Na úvod každej komunity sa nám osvedčilo venovať čas vyrozprávaniu sa z osobných tém, zážitkov, trápení. Ak sú naliehavé, tak či onak by sa počas komunity objavili a prišlo nám efektívnejšie vyčleniť si na ne „oficiálny“ priestor v rámci stretnutia.

Aby ale celá komunita nesklzla do zdieľanie zážitkov, je potrebné dať zdieľaniu formu. Niečo, čo spraví úvod stretnutia svižný a zaujímavý. Nám sa osvedčila aktivita **Päť prstov**.

Päť prstov

Vyzveme účastníkov, aby na ruke jednej ruky ukázali, ako sa dnes majú. Päť prstov znamená „mám sa úplne fantasticky“, čím menej prstov ukazujeme, tým menej dobre sa máme. Zároveň má každý priestor na pár viet, ktorými môže vysvetliť, prečo ukazuje práve toľko prstov.

Hlavná časť komunity

Ešte pred začiatkom hlavnej aktivity sme sa zvykli vrátiť k predchádzajúcej komunite a zaspomínať si na to, čomu sme sa venovali naposledy. Jednak sme si trénovali pamäť, ale často sme aj chceli nadviazať na predošlú tému. Spomínanie nám občas išlo ťažko, občas lepšie. Vždy ale pomohlo drobné pripomenutie, či už aktivity, rozhovoru, alebo ukážka nejakého výstupu, napríklad plagátu. Je dobré nevzdať to hneď, ako zistíme, že si nikto nič nepamätá ☺.

Počas práce s témou sa nám veľmi osvedčila práca v skupine, ale skúšali sme pracovať aj na individuálnych úlohách. Pri individuálnych zadaniach sme boli limitovaní schopnosťami účastníkov. Veľmi nám pomáhal flipchart a vizualizácia toho, o čom hovoríme. Veľký úspech zožali návštevy obchodu, kde sme si priamo skúšali to, o čom sme hovorili.

Osvedčilo sa nám najprv si na komunite prebrať nejakú tému a potom si ju v praxi zažiť na vlastnej koži – v obchode.

Občas, keď pozornosť klesala, téma bola príliš náročná, alebo jednoducho bolo treba oživiť atmosféru, zaradili sme energizer – krátku aktivitu, ktorá nás všetkých trochu rozhýbala. Napríklad **Spoločné tlesknutie**.

Spoločné tlesknutie

Princíp je veľmi jednoduchý – ide o to, aby sme všetci v skupine naraz tleskli. Nie je to až také jednoduché ako sa môže zdať ☺. Keď sa to začne dariť, môžu sa účastníci striedať v tom, kto odštartuje potlesk.

Záver komunity

Je pekné dať komunite nejakú bodku –ukončiť a vyhodnotiť aktivity, rozlúčiť sa. Občas sme si zvykli vypýtať spätnú väzbu „Ako sa vám na komunite páčilo?“ Využívali sme aktivitu Päť prstov ale dajú sa využiť rôzne aktivity na spätnú väzbu, závisí od skupiny a času. Napríklad aj **Teplomer**.

Teplomer

Rýchla aktivita na rýchle zmapovanie situácie. Ak som s komunitou/aktivitou/... spokojný, dám vystretú ruku hore nad hlavu. Čím menej spokojný som, tým nižšie ruku dám (spodný „rozsah teplomera“ je na zemi pri nohách).

2. TÉMY NAŠICH KOMUNÍT

Na začiatku sme potrebovali zistiť, ako sú na tom naši účastníci so skúsenosťami z nákupov. Neskôr sme sa dostali k praktickým veciam (v časti Ide sa na nákup) a na záver sme sa rozhodli zamerať aj na oblasť financií – predovšetkým na rozoznávanie mincí a bankoviek a oprášenie zručnosti počítanie.

Témy našich komunít v chronologickom poradí:

Aj ja som spotrebiteľ

- Moje skúsenosti s nakupovaním
- Moje pocity pri nakupovaní
- Kto je to „spotrebiteľ“
- Práva a povinnosti spotrebiteľa

Ciele

- Zistiť skúsenosti a mieru informovanosti
- Podporiť záujem o nakupovanie
- Vysvetliť silu spotrebiteľov
- Podporiť sebavedomie

Ide sa na nákup

- Ako sa pripraviť
- Ako sa zorientovať
- Ako zistiť cenu
- Čo skontrolovať (kvalitu, dátum spotreby...)
- Kde nájsť pomoc
- Platím!

Ciele

- Teoreticky sa pripraviť na nákup
- Zorientovať sa v blízkom obchode Terno a získať čo najviac praktických skúseností s nakupovaním

Financie

- Moje skúsenosti s eurom €
- Počítanie (zistenie ceny, platba, výdavok)

Ciele

- Zistiť úroveň matematických operácií (sčítanie, odčítanie)
- Zmapovať znalosť euro meny
- Trénovať orientáciu v euro mene (bankovky, mince)
- Trénovať jednoduché matematické operácie

3. AKO PRACOVAŤ S VIDEOM

Video zachytáva príbeh jedného nákupu a poukazuje na najdôležitejšie momenty nákupu:

- písanie nákupného zoznamu
- taška a peňaženka
- nákupný vozík
- orientácia v obchode
- kontrola výrobku
- cena
- rozhodovanie sa
- platenie a kontrola bloku
- balenie do tašky

Ako môžete využiť video pri tréningu spotrebiteľských zručností?

(používame pojem „skupina“ ale samozrejme môžete pracovať aj individuálne)

Pozrite si príbeh a porozprávajte sa o tom, čo ste práve videli. Podporte skupinu aby popísala čo najviac detailov. Takto získate spätnú väzbu o tom, čo je pre členov skupiny zaujímavé a ako videu porozumeli.

Ak treba, klad'te pomocné otázky a navádzajte členov skupiny na pomenovanie jednotlivých momentov nákupu. Cieľom je, aby ste spoločne pomenovali všetky dôležité momenty. Môžete si ich zapísať na flipchart a mať ich tak stále pred očami.

Venujte osobitný priestor každej téme. Postupujte chronologicky tak, ako vo videu. Pýtajte sa na osobné skúsenosti členov skupiny.

Písanie nákupného zoznamu

Hlavná myšlienka: Zoznam ti uľahčí nákup, na nič nezabudneš

Otázky do diskusie: Píšete si pred nákupom zoznam? Prečo áno, prečo nie? V čom môže byť zoznam užitočný?

Taška a peňaženka

Hlavná myšlienka: Skontroluj si, či máš všetko potrebné, kým odídeš z domu

Otázky do diskusie: Prečo je dobré vziať si do obchodu vlastnú tašku? (ušetrim peniaze aj životné prostredie) Čo ak si zabudneš peňaženku – ako by si to riešil? Čo ak nebudeš mať dost veľkú tašku – ako by si to riešil?

Nákupný vozík

Hlavná myšlienka: Ako si zobrať vozík

Otázky do diskusie: Čo robiť ak nemám ani mincu ani žetón a potrebujem si vziať vozík? Aké máte skúsenosti s používaním vozíka? Čo môžete robiť ak sa vám minca/žetón zasekne vo vozíku?

Orientácia v obchode

Hlavná myšlienka: Ako sa zorientovať v obchode

Otázky do diskusie: Podľa čoho sa môžeš zorientovať v obchode? (navigačné tabule, opýtam sa...) Stalo sa ti už, že si sa v obchode stratil? Ak áno, ako si to vyriešil?

Kontrola výrobku

Hlavná myšlienka: Skontroluj si výrobok pred tým, ako ho kúpiš

Otázky do diskusie: Čo všetko si treba pred nákupom skontrolovať? (obal, dátum spotreby, čerstvosť, zloženie...) Na čo si najviac dávaš pozor ty? Čo ak nájdeš výrobok v zlej kvalite vyložený v regály?

Cena

Hlavná myšlienka: Ako zistiť cenu

Otázky do diskusie: Aké informácie nájdeš na cenovke? Na čo si dať pozor pri zisťovaní ceny? Patrí cenovka k výrobku?, Je uvedená cena za kus či kilo?) Čo robiť keď cenovka chýba?

Rozhodovanie sa

Hlavná myšlienka: Premýšľaj a vyberaj si

Otázky do diskusie: Podľa čoho si vyberáš tovar? (cena, kvalita, krajina pôvodu...) Ako porovnáš cenu dvoch rôzne veľkých výrobkov? (cena za kilo)

Platenie

Hlavná myšlienka: Zaplat', spočítaj si výdavok, skontroluj si pokladničný blok

Otázky do diskusie: Ako môžeš za nákup zaplatiť? Na čo si dať pri platení pozor? Aké sú tvoje skúsenosti s platením? Kontroluješ si blok? Aké informácie na ňom môžeme nájsť? Čo robiť ak zistíš, že na bloku je chyba?

4. NÁMETY NA AKTIVITY

Aktivity vo vnútri

A1: Práva a povinnosti zákazníka (Načo mám nárok? Na čo nesmiem zabudnúť?)

Práca v 2 skupinách. Jedna pracuje na právach, druhá na povinnostiach zákazníkov. Svoje postrehy zapisuje každá skupina na flipchart, následne si ich vzájomne predstavia a prípadne doplnia.

A2: „Nákupný zoznam“

Individuálna práca. Každý má za úlohu spísať postup, kroky, ktoré robí, keď sa pripravuje na nákup plus tie, keď už realizujem nákup. Nasleduje diskusia v skupine a práca na jednom spoločnom „nákupnom zozname“.

A3: Moje know-how

Čo môžem ponúknuť ostatným? V čom sa dobre vyznám a dokázal by som to niekoho naučiť (vo vzťahu k téme)? Cieľom aktivity je podporiť účastníkov aby sa zamysleli nad tým, čo pri nakupovaní zvládajú. Na jednej strane im to dodá sebavedomie, na strane druhej ich môžeme neskôr zapájať do aktívnej podpory niekoho, kto má v danej oblasti ešte rezervy.

A4: Kufor

Známa aktivita na odľahčenie. Na kartičky napíšeme pojmy súvisiace s nakupovaním a vložíme ich do klobúka. Každý, kto si kartičku vytiahne, má za úlohu znázorniť len pomocou gest, o aký pojem ide. Ostatní hádajú.

A5: Mapa obchodu

Aktivita, ktorou je vhodné nadviazať na návštevu v obchode. Rozdelíme sa do dvoch skupín. Každá skupina má za úlohu nakresliť na flipchart čo najpodrobnejšiu mapu obchodu. Kde sa nachádza ktoré oddelenie, kde je vstup, kde pokladne... Keď sme hotoví, porovnáme si mapy oboch skupín – v čom sa zhodujú a v čom sa líšia? Počas ďalšej návštevy obchodu môžeme účastníkov upozorniť na prípadné rozdiely medzi ich mapami a realitou.

A6: Ako si vybrať?

Skupinová aktivita. Prieskum, podľa čoho si vyberáme výrobky v obchode. Najprv si dáme spoločný brainstorming – „Podľa čoho nakupuješ?“. Odpovede zapisujeme na flipchart, aby na ne všetci dobre videli. Pravdepodobne zaznie: cena, kvalita, dátum spotreby... Ale môže zaznieť aj neobvyklé kritérium – keďže ide o brainstorming, zapíšeme všetko. Keď brainstorming skončí, dáme každému tri hlasy a možnosť zahlasovať za tie kritériá, ktoré sú pre neho/pre ňu pri nákupe najdôležitejšie. O víťazoch sa potom môžeme viac porozprávať (Prečo je to tak?).

A7: Výber „nanečisto“

Individuálna práca. Účastníkom prezentujeme vždy dve možnosti, medzi ktorými sa majú rozhodnúť. Rozdiely medzi dvoma ponúkanými tovarmi sú v cene, krajine pôvodu, veľkosti, čerstvosti... Môžeme sa inšpirovať výstupmi z predchádzajúcej aktivity. Po predstavení dvojice výrobkov sme vždy každého vyzvali, aby si vybral jeden a odôvodnil svoju voľbu. Napríklad sme sa rozhodovali medzi:

1. Múka hladká, 1 kg, obe zo Slovenska. Jeden výrobok stál 1,52 €, druhý 1,19 €. Obmena: Jedna múka je v bio kvalite, cena je za 0,5 kg.

2. Mrkva zväzok: 0,99 € vs. Mrvka voľná: 1,29 €/kg. Obe zo Slovenska, cena za kilo u zväzkovej mrvky je 1,53 €. Obmena: lacnejšia mrkva je škaredšia
3. Pstruh, SR, 6,60€ /kg vs. Pstruh, Čína, 4,99 €/kg.
Obmena: čínsky pstruh je z ČR, oba sú zo SR, lacnejšiemu pstruhovi končí skôr trvanlivosť.

Aktivity v obchode

A1: Zoznámenie sa s obchodom

Pri prvej návšteve obchodu je dobré sa zorientovať. Kde čo predávajú, kde je ktoré oddelenie? My sme to urobili takto – na kartičky sme napísali názvy najznámejších oddelení (mliečne výrobky, zelenina a pod.) a každého z účastníkov sme vyzvali, aby si ich pár vytiahol. Jeho/jej úlohou potom bolo nájsť príslušné oddelenie a krátko nám ho predstaviť (napr. v oddelení zeleniny vysvetliť, ako sa nakupuje zelenina).

A2: Nájsť tovar a zisti cenu

Úlohou je nájsť tovar podľa nákupného zoznamu a zistiť jeho cenu.

Aktivitu môžeme variovať podľa potrieb našej skupiny:

- Každý hľadá sám, alebo hľadáme v skupine
- Hľadaný tovar zadávame slovné, alebo napísaný na kartičke. Môžeme pripraviť aj obrázkové kartičky s vyobrazením tovaru a miestom na vpísanie ceny (aby bol obrázok čo najvernejší, používali sme obrázky z letáku supermartketu)
- Zadávame konkrétny tovar (tu pomôže konkrétny obrázok z letáku) alebo všeobecne zadáme „Nájsť čierne korenie a zisti cenu“ (príp. nájsť najlacnejšie a pod.)

PRAJEME VÁM ÚSPEŠNÉ NÁKUPY ☺

Projekt je podporený programom Aktívne občianstvo a inklúzia, ktorý realizujú:

NADÁCIA PRE SLOVENSKA
CHILDREN OF SLOVAKIA FOUNDATION

 soc'za

